

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра фізичної реабілітації та біокінезіології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов



« 18 » 01 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Напрямок підготовки: 6.010106 Соціальна педагогіка

Факультет здоров'я, фізичного виховання і спорту

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 0540/18
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 20 18 р.

2017-2018 навчальний рік

Курси вибіркових дисциплін.

Робоча програма «Основи медичних знань» для студентів усіх спеціальностей Київського університету імені Бориса Грінченка, 2016. - 25с.

Розробник: Тимчик Олеся Володимирівна, доцент кафедри фізичної реабілітації та біокінезіології, кандидат біологічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фізичної реабілітації та біокінезіології.

Протокол від 23 серпня 2016 року № 1

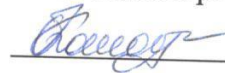
Завідувач кафедри фізичної
реабілітації та біокінезіології



(О.В. Бісмак)

Години відповідають навчальному плану. Структура програми типова.

Заступник декана з науково-методичної та навчальної роботи



(О.С. Комоцька)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра фізичної реабілітації та біокінезіології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи
_____ О.Б. Жильцов

«___»_____ 2018 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАТЬ ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Напрямок підготовки: 6.010106 Соціальна педагогіка

Факультет здоров'я, фізичного виховання і спорту

2017-2018 навчальний рік

Робоча програма «Основи медичних знань та охорони здоров'я» для студентів галузі знань 0101 Педагогічна освіта, напрям підготовки: 6.010106 Соціальна педагогіка.

Розробник: Тимчик Олеся Володимирівна, доцент кафедри фізичної реабілітації та біокінезіології Факультету здоров'я, фізичного виховання і спорту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фізичної реабілітації та біокінезіології
Протокол №1 від 10 січня 2018 року

Завідувач кафедри фізичної реабілітації
та біокінезіології _____ (Бісмак О.В.)

Години відповідають навчальному плану. Структура програми типова.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи _____ (Комоцька О.С.)

I. Опис предмета навчальної дисципліни

Найменування показників	Спеціальність:	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Напрямок підготовки: <u>6.010106 Соціальна педагогіка</u>	Нормативна Рік підготовки: 3-й	
	Галузь знань: <u>0101 Педагогічна освіта</u>		
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		6-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4		Лекції	
		14 год.	- год.
		Практичні	
		14 год.	- год.
		Семінарські	
		14 год.	- год.
		Модульний контроль	
		6 год.	- год.
		Самостійна робота	
		42 год.	- год.
Вид контролю:			
Іспит -30	-		

ЗМІСТ

	Стр.
Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	6
1. Опис предмета навчальної дисципліни	7
2. Тематичний план навчальної дисципліни	8
3. Навчально-методична карта дисципліни	9
4. Програма	10
5. Плани семінарських та практичних занять	15
6. Завдання для самостійної роботи	17
7. Система поточного та підсумкового контролю	21
8. Методи навчання	22
9. Методичне забезпечення курсу	25
10. Об'єми вимог до курсу	27
11. Рекомендована література	29

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча програма містить теоретичні розділи. Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системою організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Вивчення дисципліни передбачає опанування теоретичних питань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації, зокрема: рівні організації організму людини, дитини, взаємозв'язок будови і функцій органів з виконуваними функціями.

Мета курсу – забезпечення підготовки педагога до надання першої (долікарської) медичної допомоги при нещасних випадках і невідкладних станах та проведення профілактично-оздоровчої роботи з питань охорони життя і здоров'я дітей у відповідності до основних положень Концепції медичної освіти педагогічних працівників.

Підвищенню ефективності практичних занять сприятиме передбачене програмою виконання реферативних досліджень з актуальних питань біології та медицини. Під час практичних занять, самостійної роботи студенти набувають практичні уміння та навички оперативно оцінити стан хворого або потерпілого, визначити необхідний об'єм першої долікарської медичної допомоги і своєчасно надати її.

Завдання даного курсу – ознайомити майбутніх вихователів з питаннями фізіології дітей раннього і дошкільного віку; гігієнічними основами виховання здорової дитини та загартовування її організму; основними захворюваннями, які часто зустрічаються у дітей раннього та дошкільного віку з метою своєчасного виявлення, надання невідкладної долікарської допомоги. Знання профілактичних заходів і їхнє повсякденне застосування дадуть можливість своєчасно виявити та ізолювати хвору дитину, сприятимуть зниженню захворюваності дітей, а також допоможуть правильно організувати навчально-виховну та оздоровчо-профілактичну роботу. При вивченні матеріалу основна увага звертається на ранні ознаки хвороби, правильний догляд за дитиною, що захворіла, та своєчасне проведення профілактичних заходів в дитячих колективах.

Підвищенню ефективності лекційних та практичних занять сприятиме передбачене програмою виконання навчально-дослідницьких завдань, зокрема реферативних досліджень з актуальних питань охорони життя і здоров'я дітей. Під час практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти набувають практичні уміння та навички догляду за дитиною, які допоможуть виростити міцну,

здорову, гармонійно розвинену дитину.

У процесі вивчення дисципліни важливо сформувати у студентів відповідні компетенції з урахуванням професійно-орієнтаційної підготовки, а саме:

- **світоглядну (ціннісно-сислову) компетентність:** розуміння цінності природи та її взаємозв'язку з існуванням людини; розуміння самоцінності людини; прийняття здорового способу життя за норму; знання загальнолюдських принципів співіснування;
- **професійну компетентність:** використання одержаних знань у психологічній діяльності;
- **інформаційну компетентність:** вміння знаходити необхідну інформацію з теми; вміння застосовувати необхідні новітні інформаційні технології; розвинути в студентів вміння відфільтровувати тільки актуальну та корисну інформацію; формувати вміння аналізувати інформацію, помічати закономірності та використовувати їх, прогнозувати й робити висновки; сформувати вміння на основі аналізу попередньої інформації формувати власну точку зору; сформувати вміння генерувати оригінальні думки та ідеї; сформувати вміння реалізовувати на практиці на основі власних ідей нові розробки, технології тощо;
- **самоосвітню компетентність:** створення оптимальних умов для виявлення пізнавальної активності студентів; формування потреби навчатися протягом усього життя; сприяння формуванню вмінь та навичок здобувати знання самостійно за допомогою різних джерел інформації;
- **комунікативну компетентність:** володіти комунікативною культурою, вміти працювати в команді; вміти запобігати та виходити з будь-яких конфліктних ситуацій; здоров'язберігальну компетентність: бережливо ставитись до свого здоров'я та здоров'я інших як до найвищої цінності; здатність організувати та регулювати свою здоров'язберігальну діяльність; адекватно оцінювати власну поведінку та вчинки оточуючих; у готовності зберігати та реалізовувати здоров'язберігальні позиції в умовах професійної діяльності.

Студенти повинні знати:

- основи анатомії та фізіології організму людини;
- морфо-функціональні особливості організму дітей в різні вікові періоди;
- питання загальної та особистої гігієни;
- основні ознаки патологічних станів у дітей різного віку;
- ознаки клінічної та біологічної смерті;
- основи проведення реанімації;
- основи надання допомоги при деяких патологічних станах (опіках, відмороженнях, ушкодженнях електричним струмом, хімічних опіках, синдромі тривалого здавлення,

отруєннях, переломах, кровотечах, травматичному шоку, пораненнях тощо) і раптових захворюваннях, в звичайних умовах та в екстремальних ситуаціях;

- основи долікарської діагностики, класифікацію раптових захворювань (в тому числі епідемічних процесів) та патологічних станів;
- техніку надання долікарської допомоги в різних ситуаціях, спрямовану на попередження ускладнень та врятування життя потерпілого.

Студенти повинні вміти:

- володіти навичками реанімації;
- володіти навичками діагностики раптових захворювань та патологічних станів (вимірювати температуру тіла, АТ, визначати та оцінювати пульс, дихання тощо);
- володіти технікою надання першої (долікарської) допомоги при травмах, кровотечах, утопленні, задушенні, ураженнях різними хімічними і фізичними факторами (електричним струмом, високою і низькою температурами, радіацією) та при отруєннях;
- розпізнати ознаки та надати першу допомогу при укусах змій, комах, собак та інших тварин;
- володіти технікою десмургії, транспортної іммобілізації та тимчасової зупинки кровотеч;
- володіти технікою беззондового промивання шлунку, очисної клізми, застосування компресів, банок, міхура з льодом, ванн (місцевих та загальних), ін'єкцій, інгаляцій;
- вміло користуватись доступними лікарськими препаратами;
- володіти навичками введення доступних лікарських препаратів в організм хворого при невідкладних станах (зовнішнє, ентеральне, парентеральне);
- володіти правилами роботи при бактеріологічній небезпеці;
- володіти правилами роботи в умовах стихійного лиха чи екстремальних ситуацій;
- використовувати набуті знання не тільки в побуті та особистому житті, а також і в повсякденній роботі з дітьми.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 120 год., із них 14 год. – лекції, 14 год. – практичні заняття, 14 год. – семінарські заняття, 42 год. – самостійна робота, 6 год. – модульний контроль.

Вивчення бакалаврами навчальної дисципліни «Основи медичних знань та охорони здоров'я» завершується складанням іспиту.

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичні	Семінарські	Самостійна робота	Модульний контроль
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.								
ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ. ДОЛІКАРСЬКА МЕДИЧНА ДОПОМОГА ПРИ НЕВІДКЛАДНИХ СТАНАХ, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ТА ОТРУСННЯХ								
1.	Вступ. Стан здоров'я дітей в Україні. Основні питання нозології	4	2	2			2	
2.	Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей. Профілактика порушень слуху, зору та опорно-рухового апарату	6	4	2	2		2	
3.	Профілактика захворювань шкіри. Заразні паразитарні захворювання людини	4	2			2	2	
4.	Невідкладні стани, види та засоби надання ДМД в загрозованих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, сечовиділення	6	4		2	2	2	
5.	ДМД при гострих отруєннях	6	2		2		2	2
	<i>Разом</i>	26	14	4	6	4	10	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.								
ДОЛІКАРСЬКА МЕДИЧНА ДОПОМОГА В ЗАГРОЗЛИВИХ ДЛЯ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ СТАНАХ ПРИ ІНФЕКЦІЙНИХ ЗАХВОРЮВАННЯХ								
6.	Основи мікробіології, епідеміології, дезінфекційної справи. Загальна характеристика і профілактика інфекційних захворювань	8	6	2	2	2	2	
7.	Інфекції дихальних шляхів. Дитячі інфекції з групи інфекцій дихальних шляхів.	8	6	2	2	2	2	
8.	Кров'яні, кишкові інфекції, інфекції зовнішніх покривів	8	2			2	6	2
	<i>Разом</i>	26	14	4	4	6	10	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.								
Долікарська медична допомога в загрозованих для життя станах при нещасних випадках								
9.	Невідкладна долікарська допомога при нещасних випадках. Реанімація	8	6	2	2	2	2	
10.	Долікарська медична допомога при нещасних випадках та невідкладних станах	12	2	2			8	2
	<i>Разом</i>	20	8	4	2	2	10	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV.								
ОСОБЛИВОСТІ ТРАВМАТИЗМУ ДИТИНИ ТА ЙОГО ПРОФІЛАКТИКА								
11.	Дитячий травматизм та його профілактика	3	1	1			2	
12.	Долікарська медична допомога при травмах голови, шиї, хребта	9	3	1		2	6	
13.	Перша допомога при ушкодженні м'язих тканин, суглобів і кісток. Відкриті ушкодження (рани)	4	2		2		2	
14.	Закриті ушкодження, синдром тривалого здавлення, переломи	2					2	
	<i>Разом</i>	18	6	2	2	2	12	
	<i>Екзамен</i>	30						
		90	42	14	14	14	42	6
	<i>Разом за навчальним планом по курсу</i>	120	42	14	14	14	42	6

III. НАВЧАЛЬНО – МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «Основи медичних знань та охорони здоров'я»

Разом: 120 заг. обсяг: 14 год. – лекції, 14 год. – практичні заняття, 14 год. – семінарські заняття, 42 год. – самостійна робота, 6 год. – модульний контроль; розр. коефіцієнт: 6,4

Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II			Змістовий модуль III				Змістовий модуль IV		
Назва модуля	Охорона здоров'я дітей та підлітків. Долікарська медична допомога в загрозливих для життя станах при інфекційних захворюваннях				Долікарська медична допомога в загрозливих для життя станах при інфекційних захворюваннях			Долікарська медична допомога в загрозливих для життя станах, при нещасних випадках.				Профілактика дитячого травматизму		
К-сть балів за модуль	102 бали				94 бали			69 балів				119 балів		
Лекції	1	2			3		4	5		6		7		
Теми лекцій	Вступ. Стан здоров'я дітей в Україні. Основні питання нозології. Спадковість патології (1 бал)	Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей. Профілактика порушень слуху, зору та опорно-рухового апарату (1 бал)			Основи мікробіології, епідеміології, дезінфекційної справи. Загальна характеристика і профілактика інфекційних захворювань (1 бал)		ДМД при гострих отруєннях (1 бал)	Невідкладна долікарська допомога при нещасних випадках. Реанімація (1 бал)		Долікарська медична допомога при нещасних випадках та невідкладних станах (1 бал)		Дитячий травматизм та його профілактика. Поняття про знеболювання. ДМД при кровотечах (1 бал)	Долікарська медична допомога при травмах голови, шиї, хребта (1 бал)	
Теми практичних занять	Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей. Профілактика порушень слуху, зору та опорно-рухового апарату. (1+10 балів)	Невідкладні стани, види та засоби надання ДМД в загрозливих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, сечовиділення. (1+10 балів)	ДМД при гострих отруєннях ((1 бал)		Основи мікробіології, епідеміології, дезінфекційної справи. Загальна характеристика і профілактика інфекційних захворювань (1+10 балів)	Гострі отруєння, їх види. Принципи надання ДМД. Сидром інтоксикації (1+10 балів)		Невідкладна долікарська допомога при нещасних випадках. Реанімація (1+10 балів)		ДМД при пораненні. Профілактика ускладнень ран. Кровотечі. Техніка зупинки кровотечі (1+10 балів)				
Теми семінарських занять	Профілактика захворювань шкіри. (1+10 балів)				Основи мікробіології, епідеміології, дезінфекційної справи. Загальна профілактика інфекційних захворювань (1+10 балів)			Невідкладна долікарська допомога при нещасних випадках. Реанімація (1+10 балів)				Долікарська медична допомога при травмах голови, шиї, хребта. Оволодіння технікою накладання пов'язок (1+10 балів)		
	Невідкладні стани, види та засоби надання ДМД в загрозливих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, сечовиділення. (1+10 балів)				Кров'яні, кишкові інфекції, інфекції зовнішніх покривів (1+10 балів)									
					Інфекції дихальних шляхів (1+10 балів)									
Сам. робота	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
Модульний контроль	25 балів				25 балів			25 балів				25 балів		
Реферат	15 балів													
Тестовий контроль	40 балів													
	Екзамен (40 балів)													

IV. ПРОГРАМА

Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

Охорона здоров'я дітей та підлітків. Долікарська медична допомога при невідкладних станах, які виникають при захворюваннях та отруєннях

Тема 1. Вступ. Стан здоров'я дітей в Україні. Основні питання нозології (2 год.)

Значення курсу основ медичних знань для майбутніх педагогічних працівників. Історія розвитку медицини. Видатні українські лікарі. Порівняльні дані про народжуваність, захворювання і смертність населення, в тому числі і дітей, в Україні.

Поняття про самодопомогу та взаємодопомогу в надзвичайних ситуаціях та побуті. Загальне поняття про невідкладні стани.

Нозологія - вчення про хвороби та їх класифікацію. Поняття про здоров'я та хворобу. Поняття етіології, патогенезу. Характеристика причин та умов виникнення хвороби, патологічного процесу. Зовнішні і внутрішні етіологічні фактори. Генералізований і локалізований патологічний процес. Роль нейрогуморальної системи в механізмах видужання. Поняття реактивності організму, її роль в підтриманні гомеостазу та розвитку патологічного процесу. Резистентність. Перебіг та клінічні форми захворювань. Профілактика захворювань. Спадковість і патологія.

Тема 2. Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей. Профілактика порушень слуху, зору та опорно-рухового апарату (2 год.)

Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей. Розвиток психіки і поведінка дитини. Профілактика нервовості. Форми неврозів та їх характеристика: істеричний невроз, астенічний невроз (неврастенія), невроз нав'язливих станів. Прояви неврастенії: порушення сну, нічні страхи, нічний енурез, заїкання. Профілактика неврозів.

Анатомо-фізіологічні особливості органа зору у дітей. Гострота зору. Порушення зору. Поняття про короткозорість, далекозорість, астигматизм, косоокість, дальтонізм. Вплив перегляду телепередач, читання і писання при поганому освітленні тощо на зір дитини. Анатомо-фізіологічні особливості органа слуху дитини. Фактори, що сприяють розвитку слуху. Значення мови вихователя, вчителя для слухового сприйняття. Основні причини порушень слуху у дітей. Гігієна слуху.

Практичне заняття 1. Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей. Профілактика порушень слуху, зору та опорно-рухового апарату (2 год.)

Анатомо-фізіологічні особливості кістково-м'язової системи дітей. Постава, види постави. Ознаки нормальної постави. Ознаки сутулої, лордотичної, кіфотичної, випрямленої постави. Причини виникнення та профілактика порушень постави. Визначення постави у дітей. Орієнтовні комплекси вправ для корекції постави у дітей. Сколіоз; причини виникнення, ступені тяжкості, значення своєчасного розпізнання для попередження прогресування викривлення хребта. Плоскостопість; етіологічні види плоскої стопи; перші ознаки, профілактика. Визначення форми стопи методом плантографії.

Тема 3. Профілактика захворювань шкіри. Заразні паразитарні захворювання людини (2 год.)

Догляд за шкірою дитини. Гноячкові захворювання шкіри (піодермії), причини виникнення, ознаки. Перебіг гноячкових захворювань, що часто зустрічаються у дітей: псевдофурункульозу, пухирника, імпетиго, фурункула, карбункула. Грибкові захворювання

шкіри: різноколірний лишай, мікроспорія. Профілактика грибкових захворювань. Вірусні захворювання – простий пухирцевий лишай, етіологія, перебіг, профілактика.

Паразитарні захворювання шкіри: короста, педикульоз. Причини виникнення, перебіг, профілактика. Гельмінтози. Найпоширеніші глистяні хвороби в Україні. Групи гельмінтів в залежності від природних умов місцевості та шляхів зараження: геогельмінти, біогельмінти, контактні. Поняття про аскаридоз, трихоцефальоз, ентеробіоз, гіменолепідоз, ехінококоз, дифілоботріоз. Цикл розвитку аскариди. Перебіг, діагностика, лікування та профілактика гельмінтозів. Лямбліоз; етіологія, перебіг, профілактика.

Семінарське заняття 1. Профілактика захворювань шкіри. Заразні паразитарні захворювання людини (2 год.)

Перебіг гноячкових захворювань, що часто зустрічаються у дітей: псевдофурукульозу, пухирника, імпетиго, фурункула, карбункула. Грибкові захворювання шкіри: різноколірний лишай, мікроспорія. Профілактика грибкових захворювань. Вірусні захворювання – простий пухирцевий лишай, етіологія, перебіг, профілактика.

Паразитарні захворювання шкіри: короста, педикульоз. Причини виникнення, перебіг, профілактика. Гельмінтози. Найпоширеніші глистяні хвороби в Україні.

Тема 4. Невідкладні стани, види та засоби надання ДМД в загрозованих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, сечовиділення (4 год.)

Семінарське заняття 2. Невідкладні стани, види та засоби надання ДМД в загрозованих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, сечовиділення (2 год.)

Практичне заняття 2. Невідкладні стани, види та засоби надання ДМД в загрозованих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, сечовиділення (2 год.)

Гіпертонічний криз як ускладнення гіпертонічної хвороби, ознаки, можливі ускладнення. Надання долікарської медичної допомоги. Ішемічна хвороба серця. Дві форми її прояву - стенокардія та інфаркт міокарду. Причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги, профілактика. Гостра серцева недостатність, причини, основні ознаки. Надання долікарської медичної допомоги. Непритомність як прояв гострої судинної недостатності, причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги. Поняття про колапс.

Бронхіальна астма як захворювання інфекційно-алергічної природи. Характеристика нападу бронхіальної астми. Надання долікарської медичної допомоги. Кровохаркання та легенева кровотеча як ускладнення захворювань дихальної системи, ознаки, надання долікарської медичної допомоги.

Тема 5. ДМД при гострих отруєннях (2 год.)

Практичне заняття 3. ДМД при гострих отруєннях (2 год.)

Гострий гастрит, причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги. Шлунково-кишкова кровотеча як ускладнення виразкової хвороби, ознаки, надання долікарської медичної допомоги. Печінкова колька як ускладнення жовчокам'яної хвороби. Причини, ознаки. Надання долікарської медичної допомоги.

Гострий цистит, причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги, можливі ускладнення, профілактика. Ниркова колька як ускладнення нирковокам'яної хвороби, ознаки, надання долікарської медичної допомоги.

Гострі отруєння ДМД. Поняття регідратація, дегідратація, ексікоз, гіповолемічний шок. Отруєння грибами (мухомор, бліда поганка), ДМД. Отруєння чадним газом, ДМД. Отруєння алкоголем, наркотичними речовинами: симптоми, ДМД.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Долікарська медична допомога в загрозливих для життя людини станах при інфекційних захворюваннях

Тема 6. Основи мікробіології, епідеміології, дезінфекційної справи. Загальна характеристика і профілактика інфекційних захворювань (2 год.)

Практичне заняття 4. Основи мікробіології, епідеміології, дезінфекційної справи (2 год.)

Загальні поняття про мікробіологію та мікроорганізми. Походження інфекції. Види мікроорганізмів. Взаємовідношення, що склались в ході еволюції між мікроорганізмами і біологічним хазяїном (коменсалізм, мутуалізм, паразитизм). Властивості збудників інфекційних захворювань. Мінливість мікробів. Поширення мікробів у природі.

Семінарське заняття 3. Загальна характеристика і профілактика інфекційних захворювань (2 год.)

Поняття про епідеміологію. Завдання, які вирішує епідеміологія. Вчення про епідемічний процес. Механізм та шляхи передачі інфекції. Класифікація інфекційних захворювань за інтенсивністю поширення.

Поняття про дезінфекцію, дезінсекцію, дератизацію. Види дезінфекції: профілактична, поточна, заключна. Способи та засоби дезінфекції. Знайомство з методикою використання дезінфекційних засобів при різних інфекціях. Санітарно-дезінфекційний режим. Роль педагога в попередженні контакту дітей з дезінфікуючими речовинами.

Поняття інфекційні, інвазійні хвороби. Антропонози, зоонози. Умови, необхідні для виникнення інфекційних захворювань. Класифікація Л.В. Громашевського. Перебіг інфекційної хвороби. Клінічні форми інфекційних захворювань. Профілактика інфекційних захворювань у дітей.

Імунітет. Види імунітету. Методи підвищення специфічного та неспецифічного імунітету в дітей. Профілактичні щеплення. Календар профілактичних щеплень. Реакція на щеплення. Вакцинація в дошкільному закладі, школі.

Заходи щодо хворих на інфекційні хвороби і осіб, які були з ними у контакті.

Тема 7. Інфекції дихальних шляхів. Дитячі інфекції з групи інфекцій дихальних шляхів. (2 год.)

ГРВІ, грип; збудники, джерело інфекції, шляхи передачі, основні симптоми, ускладнення. Принципи лікування, догляд, надання невідкладної допомоги. Профілактика загальна, специфічна. Протиепідемічні заходи.

Практичне заняття 5. Інфекції дихальних шляхів. Дитячі інфекції з групи інфекцій дихальних шляхів (2 год.)

Туберкульоз. Збудник туберкульозу. Зараження туберкульозом. Основні клінічні форми. Особливості перебігу у дітей. Поняття про інфікування збудником туберкульозу. Профілактика захворювання.

Дифтерія; збудник, шлях передачі, інкубаційний період, основні симптоми. Бактеріоносійство і його епідеміологічне значення. Характер місцевого враження. Дифтерія

зіва, дифтерійний круп, дифтерія носа, очей, дифтерія зовнішніх статевих органів, шкіри. Ускладнення дифтерії. Догляд за хворими. Значення профілактичних щеплень.

Семінарське заняття 4. Інфекції дихальних шляхів. Дитячі інфекції з групи інфекцій дихальних шляхів (2 год.)

Кашлюк; збудник, шлях передачі, основні симптоми, форми захворювання. Догляд за хворим. Протиепідемічні заходи. Ускладнення та профілактика.

Кір; збудник, шлях передачі, інкубаційний період, основні симптоми. Сприйнятливність дітей до кору. Клінічні форми кору. Активна імунізація проти кору. Профілактика. Заходи у вогнищі. Терміни карантину для контактних, що не хворіли, і невакцинованих.

Краснуха; збудник, шлях передачі, інкубаційний період, сприйнятливність дітей до краснухи. Основні симптоми. Відмінність від кору. Догляд за хворим.

Ускладнення. Профілактика.

Скарлатина; збудник, джерело інфекції та шляхи поширення, інкубаційний період, основні симптоми. Догляд за хворою дитиною. Профілактика.

Вітряна віспа; збудник, шлях передачі, основні симптоми. Догляд за хворою дитиною.

Епідемічний паротит; збудники, шлях передачі, сприйнятливність, основні симптоми. Догляд за хворою дитиною. Ускладнення. Профілактика захворювання.

Менінгококовий епідемічний менінгіт, збудник, шлях передачі, основні симптоми. Особливості перебігу в дітей першого року життя. Ускладнення. Профілактика захворювання.

Тема 8. Кров'яні, кишкові інфекції, інфекції зовнішніх покривів (2 год.)

Семінарське заняття 5. Кров'яні, кишкові інфекції, інфекції зовнішніх покривів (2 год.)

Кишкові інфекції. Холера - особливо небезпечна інфекція; етіологія, перебіг, профілактика. Вірусний гепатит; збудник, джерело інфекції та шляхи передачі інфекції. Особливості перебігу вірусного гепатиту та основні симптоми. Ускладнення. Догляд. Харчування. Карантин. Режим дітей, що перехворіли вірусним гепатитом. Профілактика захворювання. Дизентерія; збудник, джерела та шляхи поширення інфекції, основні симптоми захворювання. Профілактика захворювання. Сальмонельоз; збудник, джерела та шляхи поширення інфекції, основні симптоми. Профілактика захворювання. Колієнтерит; збудник, джерела інфекції та шляхи поширення, основні симптоми захворювання. Ускладнення. Профілактика захворювання. Роль педагога в попередженні поширення кишкових інфекцій.

Кров'яні інфекції. Поняття про висипний тиф. Етіологія, перебіг, профілактика. Чума; розвиток хвороби, симптоми, перебіг, профілактика. СНІД; епідемічні особливості, джерело інфекції, групи ризику, шляхи передачі, клінічні ознаки. Медична допомога хворим на СНІД, профілактика. Правовий та психосоціальний захист хворих на СНІД та ВІЛ-інфікованих. Протиепідемічні заходи..

Інфекції зовнішніх покривів. Сибірка; епідеміологія, клініка, диференціальна діагностика, профілактика і заходи в осередку.

Долікарська допомога та інформованість населення про правила поведінки під час спалаху хвороби в епідемічній ситуації. Умови проведення дезінфекції (вибір препаратів, концентрація, правила приготування дезінфікуючих розчинів, кількість розчину для різних об'єктів). обробка посуду, білизни, приміщення, виділень хворого тощо.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

Долікарська медична допомога в загрозливих для життя станах при нещасних випадках

Тема 9. Невідкладна долікарська допомога при нещасних випадках. Реанімація. (2 год.)

Практичне заняття 6. Невідкладна долікарська допомога при нещасних випадках. Реанімація (2 год.)

Травматичний шок, його перебіг, основні ознаки. Долікарська медична допомога при травматичному шоку. Поняття про знеболювання при травмах. Асептика, антисептика. Загальні відомості про травматизм.

Семінарське заняття 6. Невідкладна долікарська допомога при нещасних випадках. (2 год.)

Стадії термінального стану: переагонія, агонія, клінічна смерть. Основні ознаки термінальних станів. Ознаки клінічної смерті. Відносні та явні ознаки біологічної смерті. Реанімація. Заходи первинної реанімації при травмах. Методи проведення реанімації; підготовка потерпілого до реанімації; очищення верхніх дихальних шляхів від сторонніх предметів; фіксація язика; штучна вентиляція легень методами "рот в рот", "рот в ніс", Сільвестра; непрямий (закритий) масаж серця. Методика проведення непрямого масажу серця дітям залежно від віку.

Поняття десмурґія, пов'язка, перев'язка. Види пов'язок (м'які, тверді), їх мета. Типи пов'язок за призначенням. Типи бинтових пов'язок. Загальні правила бинтування. Загальні вимоги до накладання бинтових пов'язок. Техніка накладання найбільш поширених пов'язок (спіральна пов'язка з однією та двома стрічками, пов'язка на молочну залозу, хрестоподібна, пов'язка Дезо); пов'язки на ділянку живота і таза (спіральна, колова, колосоподібна, Т-подібна); пов'язки на верхні та нижні кінцівки (колосоподібна, черепашача, восьмиподібна, поворотна, спіральна).

Визначення, класифікація та характеристика кровотеч залежно від виду ушкодження судин. Небезпека кровотеч. Методи зупинення кровотеч - тимчасове зупинення, поняття про остаточне зупинення кровотеч. Способи тимчасової зупинки кровотеч. Зупинення кровотеч у дитини, особливості його залежно від віку дитини. Особливості крововтрата у дитини.

Тема 10. Долікарська медична допомога при нещасних випадках та невідкладних станах (2 год.)

Опіки як наслідок ушкодження різними факторами. Термічні опіки, їх ступені. Поняття про опікову хворобу. Відмороження. Замерзання. Основні ознаки ушкодження організму людини від дії низьких температур. Електротравма. Місцеві та загальні ознаки при ураженні електричним струмом та блискавкою. Утоплення. Долікарська медична допомога при опіках, відмороженнях, електротравмах, утопленні.

Долікарська медична допомога при гострих захворюваннях і травмах органів черевної порожнини. Поняття про "гострий" живіт. Ознаки. Ускладнення. Особливості надання долікарської допомоги та догляду за хворими. Закриті ушкодження черевної стінки та органів черевної порожнини. Основні ознаки. Внутрішні кровотечі при ушкодженнях печінки і селезінки. Відкриті ушкодження живота, їх види, абсолютні ознаки проникних поранень органів черевної порожнини. Основні принципи надання долікарської медичної допомоги при ушкодженнях живота.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV.

Особливості травматизму дитини та його профілактика

Тема 11. Дитячий травматизм та його профілактика (1 год.)

Семінарське заняття 7. Тема 11. Дитячий травматизм та його профілактика (2 год.)

Поняття травматизм, травма. Види травм. Загальні принципи надання першої медичної допомоги. Невідкладна долікарська допомога при тяжких травмах. Дитячий травматизм, його профілактика. Травматичний токсикоз (синдром тривалого здавлювання тканин), механізм виникнення, залежність тяжкості від тривалості здавлювання. Розшук та визволення потерпілих.

Тема 12. Долікарська медична допомога при травмах голови, шиї, хребта (1 год.)

Долікарська медична допомога при травмах голови, шиї, хребта. Закриті травми головного мозку - струс, удар, здавлювання. Основні ознаки, особливості їх перебігу у дітей. Переломи кісток черепа, їх характерні ознаки, ускладнення. Принципи надання долікарської медичної допомоги при черепно-мозкових ушкодженнях. Ушкодження носа, очей, вуха, щелеп. Їх основні ознаки, ускладнення. Поранення шиї, їх види. Закриті та відкриті ушкодження хребта та спинного мозку, їх основні ознаки. Особливості транспортування та догляду за такими потерпілими.

Долікарська медична допомога при травмах грудної клітки та органів грудної порожнини. Закриті травми грудної клітини та органів грудної порожнини. Удари, переломи ребер. Здавлювання грудної клітини. Основні ознаки. Поранення грудної клітини та органів грудної порожнини. Абсолютні ознаки проникних поранень грудної клітини. Пневмоторакс. Гемоторакс. Долікарська медична допомога при травмах грудної клітини.

Тема 13. Перша допомога при ушкодженні м'яких тканин, суглобів і кісток. Відкриті ушкодження (рани) (2 год.).

Тема 14. Закриті ушкодження, синдром тривалого здавлення, переломи (2 год.).

Закриті ушкодження, визначення, причини. Удари м'яких тканин. Розтягнення та розриви зв'язок, сухожилів, м'язів. Ознаки. Долікарська медична допомога. Поняття про вивихи. Види і ознаки переломів. Значення рентгенографії в діагностуванні переломів кісток. Імобілізація уламків кісток під час транспортування потерпілих. Засоби транспортної іммобілізації. Показання до їх застосування. Основні правила транспортної іммобілізації. Особливості переломів кісток у дітей.

Практичне заняття 7. Перша допомога при ушкодженні м'яких тканин, суглобів і кісток. Відкриті ушкодження (рани) (2 год.).

Рани, види ран, симптоми. Перша допомога при пораненні. Інфікування ран, попередження інфікування ран. Догляд за раною. Профілактика правцю. Удари м'яких тканин. Долікарська медична допомога.

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Теми практичних занять

Практичне заняття 1. Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей. Профілактика порушень слуху, зору та опорно-рухового апарату (2 год.)

Практичне заняття 2. Невідкладні стани, види та засоби надання ДМД в загрозливих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, сечовиділення (2 год.)

Практичне заняття 3. ДМД при гострих отруєннях (2 год.)

Практичне заняття 4. Основи мікробіології, епідеміології, дезінфекційної справи (2 год.)

Практичне заняття 5. Інфекції дихальних шляхів. Дитячі інфекції з групи інфекцій дихальних шляхів. (2 год.)

Практичне заняття 6. Невідкладна долікарська допомога при нещасних випадках. Реанімація. (2 год.)

Практичне заняття 7. Перша допомога при ушкодженні м'яких тканин, суглобів і кісток. Відкриті ушкодження (рани) (2 год.).

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Теми семінарських занять

Семінарське заняття 1. Профілактика захворювань шкіри. Заразні паразитарні захворювання людини (2 год.)

Семінарське заняття 2. Невідкладні стани, види та засоби надання ДМД в загрозливих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, сечовиділення (2 год.)

Семінарське заняття 3. Загальна характеристика і профілактика інфекційних захворювань (2 год.)

Семінарське заняття 4. Інфекції дихальних шляхів. Дитячі інфекції з групи інфекцій дихальних шляхів. (2 год.)

Семінарське заняття 5. Кров'яні, кишкові інфекції, інфекції зовнішніх покривів (2 год.)

Семінарське заняття 6. Невідкладна долікарська допомога при нещасних випадках. Реанімація. (2 год.)

Семінарське заняття 7. Тема 11. Дитячий травматизм та його профілактика (2 год.)

1. Спостереження і догляд за хворими і здоровими дітьми. Лікарські препарати, способи їх застосування.
2. Профілактика порушень опорно-рухового апарату у дітей. Методика визначення постави й форми стопи. Попередження психоневрологічних порушень у дітей.
3. Гельмінтози, лямбліоз; їх профілактика у дітей. Профілактика корости, педикульозу, грибкових захворювань
4. ДМД при невідкладних станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної та дихальної систем.
5. Гострі отруєння, їх види. Принципи надання ДМД. Синдром інтоксикації
6. Методи мікробіологічного дослідження мікроорганізмів. Визначення рівня бактеріального забруднення повітря. Вивчення хімічних речовин знезараження. Формування штучного імунітету. Профілактичні щеплення.
7. Диференціальна діагностика дитячих інфекційних захворювань за висипкою на шкірі, слизовій оболонці та іншими симптомами
8. ДМД при раптовій зупинці серцевої діяльності та дихання. Десмургія. Техніка накладання пов'язок. ДМД при пораненні. Профілактика ускладнень ран. Кровотечі. Техніка зупинки кровотеч. ДМД при пораненні. Профілактика ускладнень ран. Кровотечі. Техніка зупинки кровотеч.
9. ДМД при опіках, відмороженнях, електротравмах.
10. Перша допомога при ушкодженні м'яких тканин, суглобів і кісток.
11. Техніка накладання найбільш поширених пов'язок. Пов'язка на палець, на грудну клітку.
12. Відкриті ушкодження – рани. Перша допомога при пораненнях.

13. Техніка накладання найбільш поширених пов'язок. Пов'язки на голову. ДМД при закритих травмах, переломах.
14. Перша допомога при укусах отруйних змій, комах, тварин хворих на сказ.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ. ПРОФІЛАКТИКА ДИТЯЧОГО ЗАХВОРИВАННЯ. ДОЛІКАРСЬКА МЕДИЧНА ДОПОМОГА ПРИ НЕВІДКЛАДНИХ СТАНАХ, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ ПРИ ЗАХВОРИВАННЯХ ТА ОТРУЄННЯХ

Тема. Вступ. Стан здоров'я дітей в Україні. Основні питання нозології.

1. Вікова періодизація розвитку дітей. Характеристика кожного з періодів розвитку дитини з медичного погляду. Критичні періоди розвитку дитини.
2. Спадковість і патологія.

Тема. Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей. Профілактика порушень слуху, зору та опорно-рухового апарату.

1. Рациональне харчування дітей різного віку. Особливості харчування хворої дитини.
2. Загартовування, гімнастика та фізична культура дітей.
3. Особиста гігієна дітей дошкільного та шкільного віку.

Тема. Профілактика захворювань шкіри, заразних паразитарних захворювань людини.

1. Загальні відомості про етіологію та патогенез захворювань шкіри.
2. Захворювання шкіри у дітей. Паразитарні захворювання дитини.
3. Незаразні захворювання шкіри.
4. Гнійничкові хвороби. Заразні захворювання шкіри. Догляд за шкірою, профілактика захворювання шкіри.
5. Венеричні хвороби та їх профілактика.

Тема. ДМД в загрозливих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, сечовиділення.

1. Анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної, дихальної, травної, сечостатевої систем дітей.
2. Особливості будови, захворювання та профілактика серцево-судинної системи та органів дихання. Профілактика захворювань.

Тема. ДМД при гострих отруєннях.

1. Органи виділення. Профілактика захворювань.
2. Ендокринна система у дітей.
3. Гострі отруєння.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

ДОЛІКАРСЬКА МЕДИЧНА ДОПОМОГА В ЗАГРОЗЛИВИХ ДЛЯ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ СТАНАХ ПРИ ІНФЕКЦІЙНИХ ЗАХВОРИВАННЯХ

Тема. Основи мікробіології, епідеміології, дезінфекційної справи.

Загальна характеристика і профілактика інфекційних захворювань.

1. Поширення мікробів у природі. Мікрофлора ґрунту, води, повітря.
2. Мікрофлора тіла здорової людини.

3. Значення епідеміології в охороні здоров'я дітей.
4. Санітарно-дезінфекційний режим в дошкільному закладі.
5. Роль вихователя в проведенні профілактичної дезінфекції.
6. Загальна характеристика інфекційних захворювань та їх профілактика у дітей.
7. Шляхи перебігу інфекційних хвороб.
8. Туберкульоз, як соціальна хвороба.
9. Епідеміологічна ситуація в Україні. Профілактика туберкульозу.

Тема. Інфекції дихальних шляхів. Дитячі інфекції з групи інфекцій дихальних шляхів.

1. Принципи лікування гострих респіраторних захворювань. Догляд за хворими на ГРВІ.
2. Вплив шкідливих звичок людини на перебіг та ускладнення ГРВІ.
3. Методи формування штучного імунітету. Профілактичні щеплення.

Тема. Кров'яні, кишкові інфекції, інфекції зовнішніх покривів

1. Особливості перебігу вірусного гепатиту та основні симптоми.
2. Роль педагога в попередженні поширення кишкових інфекцій.
3. Умови проведення дезінфекції (вибір препаратів, концентрація, правила приготування дезінфікуючих розчинів, кількість розчину для різних об'єктів). обробка посуду, білизни, приміщення, виділень хворого тощо.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

ДОЛІКАРСЬКА МЕДИЧНА ДОПОМОГА В ЗАГРОЗЛИВИХ ДЛЯ ЖИТТЯ СТАНАХ ПРИ НЕЩАСНИХ ВИПАДКАХ

Тема. Невідкладна долікарська допомога при нещасних випадках. Реанімація.

1. Рани.
2. Ускладнення при пораненні та їх профілактика.
3. Асептика та антисептика.
4. Перев'язувальний матеріал та інструменти, що застосовуються при обробці ран.

Тема. Долікарська медична допомога при нещасних випадках та невідкладних станах.

1. Опіки, запобігання опіків у дітей.
2. Небезпека опіків очей, дихальних шляхів.
3. Поняття про лікування опіків.
4. Загальне поняття про невідкладні стани та засоби надання ДМД при них.
5. Перша допомога при нещасних випадках та невідкладних ситуаціях.
6. Перша допомога при попаданні чужорідних тіл.
7. Перша допомога при утопленні, удушенні.
8. Перша допомога при опіках та електротравмах.
9. Перша допомога при обмороженні.
10. Перша допомога при отруєнні.
11. Перша допомога при приступі апендициту, випаданні прямої кишки, укусах ядовитих та скажених тварин.
12. Зомління і шок, перша допомога при них.
13. Перша допомога при нещасних випадках.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV.

ОСОБЛИВОСТІ ТРАВМАТИЗМУ ДИТИНИ ТА ЙОГО ПРОФІЛАКТИКА

Тема. Дитячий травматизм та його профілактика

1. Роль дорослих в попередженні дитячого травматизму.
2. Закриті ушкодження, синдром тривалого здавлення.
3. Набуті дефекти опорно-рухового апарату. Плоскостопість та її профілактика.

4. Переломи.
5. Загальні відомості про травматизм. Реанімація. Травматизм та його види. Перша допомога при травмах.

Тема. Долікарська медична допомога при травмах голови, шиї, хребта

1. Закриті травми головного мозку.
2. Переломи кісток черепа, їх характерні ознаки, ускладнення.
3. Поранення шиї, їх види.
4. Долікарська медична допомога при травмах грудної клітки та органів грудної порожнини.

Тема. Перша допомога при ушкодженні м'яких тканин, суглобів і кісток. Відкриті ушкодження (рани)

1. Види ран, симптоми.
2. Перша допомога при пораненні.
3. Попередження інфікування ран.
4. Профілактика правцю.

Тема. Закриті ушкодження, синдром тривалого здавлення, переломи (2 год.).

1. Закриті ушкодження.
2. Ознаки розтягнення та розриви зв'язок, сухожиль, м'язів
3. Види і ознаки переломів.
4. Основні правила транспортної іммобілізації. Особливості переломів кісток у дітей.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	бали
Змістовий модуль I. Охорона здоров'я дітей та підлітків. Профілактика дитячого захворювання. Долікарська медична допомога при невідкладних станах, які виникають при захворюваннях та отруєннях.		
Тема 1. Вступ. Стан здоров'я населення в Україні. Основні питання нозології	Поточний	5
Тема 2. Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей. Профілактика порушень слуху, зору та опорно-рухового апарату (8 год.)	Поточний	5
Тема 3. Профілактика захворювань шкіри, заразних паразитарних захворювань людини	Поточний	5
Тема 4. ДМД в загрозованих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, сечовиділення.	Поточний	5
Тема 5. ДМД при гострих отруєннях.	Поточний	5
Змістовий модуль II. Долікарська медична допомога в загрозованих для життя людини станах при інфекційних захворюваннях		
Тема 6. Основи мікробіології, епідеміології, дезінфекційної справи. Загальна характеристика і профілактика інфекційних захворювань	Поточний	5
Тема 7. Інфекції дихальних шляхів. Дитячі інфекції з групи інфекцій дихальних шляхів	Поточний	5
Тема 8. Кров'яні, кишкові інфекції, інфекції зовнішніх покривів	Поточний	5
Змістовий модуль III. Долікарська медична допомога в загрозованих для життя станах при нещасних випадках		
Тема 9. Невідкладна долікарська допомога при нещасних випадках. Реанімація.	Поточний	5
Тема 10. Долікарська медична допомога при нещасних випадках та невідкладних станах	Поточний	5
Змістовий модуль IV. Особливості травматизму дитини та його профілактика		
Тема 11. Дитячий травматизм та його профілактика	Поточний	5
Тема 12. Долікарська медична допомога при травмах голови, шиї, хребта	Поточний	5
Тема 13. Перша допомога при ушкодженні м'яких тканин, суглобів і кісток. Відкриті ушкодження (рани)	Поточний	5
Тема 14. Закриті ушкодження, синдром тривалого здавлення, переломи	Поточний	5
Разом: 42 год.	Разом: 70 балів	

VII. СИСТЕМА ПОТОЧОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Основи медичних знань та охорони здоров'я» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 7.1, табл. 7.2.

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

Вид діяльності	Бал	∑ балів
1. Відвідування лекцій	1	7 x 1 = 7
2. Відвідування практичних занять	1	7 x 1 = 7
3. Відвідування семінарських	1	7 x 1 = 7
3. Виконання практичних робіт	10	7 x 10 = 70
4. Виконання семінарських робіт	10	7 x 10 = 70
5. Тестовий контроль	10	4 x 10 = 40
6. Самостійна робота	5	14 x 5 = 70
7. Виконання мод. контр. роботи	25	4 x 25 = 100
8. Реферат	15	1 x 15 = 15
РАЗОМ БАЛІВ		384

Розрахунок коефіцієнту: $384 : 60 = 6,4$

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; звіт, реферат, есе.
- **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету	За національною шкалою
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90 – 100 балів	відмінно
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів	добре
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів	
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів	задовільно
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів	
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1– 34 балів	

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- Лекції,
- семінарські та практичні заняття,
- індивідуальні консультації,
- самостійна робота з літературою,
- складання контрольних нормативів,
- виконання контрольних робіт, рефератів.

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю.

X. ОБ'ЄМИ ВИМОГ ДО КУРСУ

Орієнтовна тематика реферативних досліджень з навчальної дисципліни «Основи медичних знань та охорони здоров'я»

1. Назвіть та охарактеризуйте патологічні типи дихання
2. Методика визначення артеріального тиску у дітей різного віку?
3. Методика визначення систолічного і хвилинного об'ємів крові, які використовують при оцінці функціонального стану серцево-судинної системи?
4. Назвіть причини, що можуть викликати блювання. У чому полягає догляд за хворими під час блювання?
5. Що необхідно приготувати для промивання шлунка беззондовим методом та як провести дану маніпуляцію?
6. Яка послідовність заповнення грілки водою та коли її застосовують?
7. При лікуванні яких захворювань застосовують теплові електрофізіотерапевтичні процедури?
8. Як діють ультрафіолетові промені на організм людини?
9. Назвіть протипоказання до ультрафіолетового опромінення.
10. Дайте визначення "асептики". Розкажіть про спосіб її досягнення.
11. Дайте визначення поняття "антисептика". Способи досягнення.
12. Які лікарські форми використовуються при застосуванні лікарських речовин на шкіру?
13. Розкажіть про способи зовнішнього застосування лікарських препаратів.
14. Які переваги і недоліки перорального способу введення ліків?
15. Яка техніка введення ректальних свічок? Як правильно ввести краплі в очі, вухо, ніс?
16. В які ділянки тіла проводять внутрішньо-шкірні, підшкірні, внутрішньо-м'язові ін'єкції?
17. Яка техніка проведення внутрішньо-шкірних ін'єкцій? Можливі ускладнення під час їх виконання.
18. Техніка проведення підшкірних ін'єкцій. Які особливості введення олійних розчинів?
19. Яка техніка внутрішньо-м'язового способу введення ліків?
20. Яка послідовність дій при виконанні внутрішньовенної ін'єкції?
21. Яка техніка заповнення одноразової системи для внутрішньовенного крапельного введення ліків?
22. Які ускладнення можуть виникати при внутрішньовенному способі введення ліків, їх профілактика та перша допомога?
23. Назвіть показники суспільного здоров'я.
24. Перерахуйте фактори, що визначають здоров'я населення.
25. Хто є засновником генетики?
26. Коли були одержані перші відомості про успадкування ознак?
27. Розкажіть про розвиток медичної генетики.

28. Анатомо-фізіологічні особливості опорно-рухового апарату, нервової системи, органів слуху та зору у дітей.
29. Які особливості у скелета новонароджених дітей? Як змінюється з віком скелет дитини?
30. Які вроджені та набуті дефекти розвитку опорно-рухового апарату ви знаєте?
31. Назвіть ознаки правильної постави.
32. Види неправильної постави, її вплив на організм дитини та заходи запобігання утворенню неправильної постави.
33. Плоскостопість; профілактика розвитку плоскостопості у дітей.
34. Отит; етіологія, перебіг, профілактика. Чому діти раннього віку часто хворіють отитом?
35. Поняття про дитячі неврози та їх причини. Причини шкільних неврозів.
36. Що таке гельмінтоз? На які групи поділяються гельмінтози в залежності від шляху зараження?
37. Назвіть основні види глистів, що найчастіше зустрічаються у дітей в Україні.
38. Як відбувається зараження аскаридами?
39. Розкажіть про цикл розвитку аскариди в організмі дитини.
40. Трихоцефальоз; збудник, симптоми, лікування.
41. Ентеробіоз; збудник, особливості зараження, симптоми, профілактика.
42. Гіменолепідоз; збудник, симптоми, профілактика.
43. Дифілоботріоз; збудник, особливості зараження, симптоми, профілактика.
44. Ехінококоз; збудник, особливості зараження, профілактика.
45. Розкажіть про профілактику гельмінтозів у дошкільному закладі.
46. Лямбліоз; збудник, його форми, перебіг, профілактика.
47. Розкажіть про захворювання коростою та його профілактику.
48. Педикульоз; епідеміологічне значення збудника, перебіг та профілактика захворювання.
49. Поняття імунітету та його види. Поясніть, чим відрізняються лікувальні сироватки від вакцин.
50. Щеплення, значення щеплень. Симптоми місцевої та загальної реакції організму дитини на щеплення.
51. Поняття дезінфекції, чим вона відрізняється від стерилізації?
52. Види, методи та засоби дезінфекції.
53. Поняття дезінсекція, її методи та засоби.
54. Поняття дератизації, мета та методи її проведення.
55. Які захворювання називаються інфекційними?
56. Які захворювання називаються інвазійними?
57. Дайте загальну характеристику інфекційним захворюванням.
58. Класифікація інфекційних захворювань Л.В. Громашевського. що лежить в основі цієї класифікації?
59. Загальна характеристика інфекцій дихальних шляхів. ГРВІ, грип; етіологія, перебіг, профілактика.

60. Дитячі хвороби з групи інфекцій дихальних шляхів (дифтерія, кашлюк, епідемічний паротит, вітряна віспа, кір, краснуха, скарлатина, менінгококова інфекція); етіологія, перебіг, профілактика.
61. Загальна характеристика кишкових інфекцій. Дизентерія, сальмонельоз, гепатит А; етіологія, перебіг, профілактика.
62. Загальна характеристика кров'яних інфекцій. СНІД, висипний тиф, гепатит В; етіологія, перебіг, профілактика.
63. Загальна характеристика інфекцій зовнішніх покривів. Сибірка, правець, сказ; епідеміологія та етіологія, перебіг, профілактика.
64. Особливості режиму та педагогічно-виховної роботи при догляді за хворою дитиною.
65. Назвіть ознаки зовнішньої та внутрішньої кровотеч.
66. Яка кількість крові та за рахунок чого компенсується організмом самостійно при кровотечі?
67. Назвіть загальну кількість крові по відношенню до маси тіла у дорослої людини та новонародженої дитини.
68. Назвіть основні типи бинтових пов'язок.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Як провести дезінфекцію термометра?
2. Які типи температурних кривих ви знаєте?
3. Які ви знаєте стадії перебігу гарячки та особливості догляду за хворим в кожний період?
4. Які бувають варіанти зниження температури у гарячкових хворих?
5. Розкажіть про методику визначення пульсу на променевій артерії?
6. Які показники характеризують пульс?
7. Як визначити частоту дихання?
8. Які види задишки ви знаєте?
9. Назвіть та охарактеризуйте патологічні типи дихання?
10. Розкажіть про методику визначення артеріального тиску?
11. Методика визначення артеріального тиску у дітей різного віку?
12. Розкажіть про залежність артеріального тиску від різних фізіологічних процесів?
13. Методика визначення систолічного і хвилинного об'ємів крові, які використовують при оцінці функціонального стану серцево-судинної системи?
14. Які правила визначення добового діурезу?
15. Назвіть причини, що можуть викликати блювання.
16. У чому полягає догляд за хворими під час блювання?
17. Що необхідно приготувати для промивання шлунка беззондовим методом та як провести дану маніпуляцію?
18. Розкажіть про фізіологічну дію холоду у місці прикладання при проведенні холодних процедур.

19. Назвіть холодів процедури, їх тривалість та патологічні стани, при яких їх слід застосовувати.
20. Розкажіть про фізіологічну дію тепла у місці застосування теплових процедур, методику їх проведення, показання та протипоказання.
21. Яка послідовність заповнення грілки водою та коли її застосовують?
22. При лікуванні яких захворювань застосовують теплові електрофізіотерапевтичні процедури?
23. Як діють ультрафіолетові промені на організм людини?
24. Назвіть протипоказання до ультрафіолетового опромінення.
25. Дайте визначення "асептики". Розкажіть про спосіб її досягнення.
26. Дайте визначення поняття "антисептика". Способи досягнення.
27. Які лікарські форми використовуються при застосуванні лікарських речовин на шкіру?
28. Розкажіть про способи зовнішнього застосування лікарських препаратів.
29. Які переваги і недоліки перорального способу введення ліків?
30. Яка техніка введення ректальних свічок?
31. Як правильно ввести краплі в очі, вухо, ніс?
32. В які ділянки тіла проводять внутрішньо-шкірні, підшкірні, внутрішньо-м'язові ін'єкції?
33. Яка техніка проведення внутрішньо-шкірних ін'єкцій? Можливі ускладнення під час їх виконання.
34. Техніка проведення підшкірних ін'єкцій. Які особливості введення олійних розчинів?
35. Яка техніка внутрішньо-м'язового способу введення ліків?
36. Яка послідовність дій при виконанні внутрішньовенної ін'єкції?
37. Яка техніка заповнення одноразової системи для внутрішньовенного крапельного введення ліків?
38. Які ускладнення можуть виникати при внутрішньовенному способі введення ліків, їх профілактика та перша допомога?
39. Що вивчає наука нозологія?
40. Що вивчає наука валеологія?
41. Дайте визначення понять «здоров'я», «хвороба», «етіологія», «реактивність», «резистентність».
42. Назвіть показники суспільного здоров'я.
43. Перерахуйте фактори, що визначають здоров'я населення.
44. Хто є засновником генетики?
45. Коли були одержані перші відомості про успадкування ознак?
46. Розкажіть про розвиток медичної генетики.
47. Розкажіть про спадкові хвороби, які розрізняють залежно від ступеню ушкодження спадкового апарату (генної або хромосомної мутації).
48. Розкажіть про поділ спадкових хвороб за типом успадкування. Наведіть приклади спадкових хвороб, які успадковуються за домінантним, рецесивним типами і ті, для яких характерне зчеплення зі статевою хромосоною.

49. Анатомо-фізіологічні особливості опорно-рухового апарату, нервової системи, органів слуху та зору у дітей.
50. Які особливості у скелета новонароджених дітей? Як змінюється з віком скелет дитини?
51. Які вроджені та набуті дефекти розвитку опорно-рухового апарату ви знаєте?
52. Назвіть ознаки правильної постави.
53. Види неправильної постави, її вплив на організм дитини та заходи запобігання утворенню неправильної постави.
54. Плоскостопість; профілактика розвитку плоскостопості у дітей.
55. Отит; етіологія, перебіг, профілактика. Чому діти раннього віку часто хворіють отитом?
56. Що розуміють під гостротою зору і як її визначають?
57. Які причини розвитку далекозорості, далекозорості?
58. Кон'юнктивіт; етіологія, перебіг, профілактика.
59. Назвіть причини виникнення і методи ліквідації неадекватної поведінки дітей.
60. Поняття про дитячі неврози та їх причини. Причини шкільних неврозів.
61. Що таке гельмінтоз? На які групи поділяються гельмінтози в залежності від шляху зараження?
62. Назвіть основні види глистів, що найчастіше зустрічаються у дітей в Україні.
63. Як відбувається зараження аскаридами?
64. Розкажіть про цикл розвитку аскариди в організмі дитини.
65. Трихоцефальоз; збудник, симптоми, лікування.
66. Ентеробіоз; збудник, особливості зараження, симптоми, профілактика.
67. Гіменолепідоз; збудник, симптоми, профілактика.
68. Дифілоботріоз; збудник, особливості зараження, симптоми, профілактика.
69. Ехінококоз; збудник, особливості зараження, профілактика.
70. Розкажіть про профілактику гельмінтозів у дошкільному закладі.
71. Лямбліоз; збудник, його форми, перебіг, профілактика.
72. Розкажіть про захворювання коростою та його профілактику.
73. Педикульоз; епідеміологічне значення збудника, перебіг та профілактика захворювання.
74. Синдром інтоксикації; етіологія, загальні прояви та ДМД.
75. Ексикоз, гіповолемічний шок; етіологія, основні ознаки. Поняття про регідратаційну терапію.
76. Отруєння грибами (мухомором); прихований період, форми перебігу, основні симптоми. ДМД.
77. Отруєння грибами (блідою поганкою); прихований період, перебіг, основні симптоми. ДМД.
78. Отруєння чадним газом; симптоми, ДМД.
79. Симптоми отруєння наркотичними анальгетиками групи морфію. ДМД.
80. Симптоми алкогольної коми. Лікування при гострому алкогольному отруєнні.
81. Етіологія виникнення судомного синдрому. Перебіг епілептичного припадку, ДМД.
82. Поняття про судомний припадок при істерії, його відмінність від епілептичного.
83. Поняття про гіперкінези (етіологія, симптоми, профілактика).

84. Гіпертермічний синдром. Гарячка інфекційної та неінфекційної етіології. Догляд за хворими ДМД в стадіях розпалу та зниження температури. Тепловий та сонячний удар; етіологія, основні симптоми, форми перебігу, ДМД.
85. Гостра судинна недостатність. Причини виникнення, симптоми, ДМД при непритомності, колапсі.
86. Шок. Причини виникнення, основні симптоми, фази перебігу та ДМД.
87. Етіологія, симптоми та ДМД при приступі бронхіальної астми.
88. Клінічна картина несправжнього крупу та ДМД при ньому.
89. Причини розвитку гіпертонічної хвороби. Симптоми, характерні для гіпертонічної кризи та ДМД.
90. Інсульт; етіологія, симптоми, ДМД.
91. Гостра серцева недостатність (лівошлуночкова, правошлуночкова), ДМД.
92. Гостра коронарна недостатність. Інфаркт міокарда, симптоми, ДМД. Стенокардія; ознаки, ДМД.
93. набряк легенів; етіологія, симптоми, ДМД.
94. Диференціальна діагностика гіперглікемічної (діабетичної) і гіпоглікемічної коми. ДМД.
95. Печінкова колька; ниркова колька: етіологія, механізм розвитку, основні симптоми, ДМД.
96. Що вивчає наука мікробіологія?
97. Назвіть одного з перших природодослідників, що побачив та описав мікроорганізми, назву та рік видання праці.
98. Хто з українських вчених вперше спростував припущення про самочинне зародження живих істот?
99. Значення праць Мечнікова й Ерліха у визначенні механізмів захисних реакцій організму.
100. Охарактеризуйте основні групи мікроорганізмів в залежності від будови та біологічних властивостей.
101. Як розподіляються мікроорганізми за їхнім впливом на живу та неживу природу.
102. Перерахуйте властивості збудників інфекційних захворювань.
103. та біологічних властивостей.
104. Як розподіляються мікроорганізми за їхнім впливом на живу та неживу природу.
105. Перерахуйте властивості збудників інфекційних захворювань.
106. Назвіть форми співіснування мікро- та макроорганізмів.
107. Епідеміологічне значення води, повітря, ґрунту в поширенні патогенних мікроорганізмів.
108. Мікрофлора тіла здорової людини.
109. Епідемічний процес, ланки епідемічного процесу.
110. Механізм та шляхи передачі інфекційних захворювань.
111. Поняття імунітету та його види. Поясніть, чим відрізняються лікувальні сироватки від вакцин.

112. Щеплення, значення щеплень. Симптоми місцевої та загальної реакції організму дитини на щеплення.
113. Поняття дезінфекції, чим вона відрізняється від стерилізації?
114. Види, методи та засоби дезінфекції.
115. Поняття дезінсекція, її методи та засоби.
116. Поняття дератизації, мета та методи її проведення.
117. Які захворювання називаються інфекційними?
118. Які захворювання називаються інвазійними?
119. Дайте загальну характеристику інфекційним захворюванням.
120. Класифікація інфекційних захворювань Л.В.Громашевського. що лежить в основі цієї класифікації?
121. Поняття антропонози та зоонози. Приклади.
122. Що називається інкубаційним періодом?
123. В чому полягає профілактика інфекційних захворювань в дитячому колективі?
124. Загальна характеристика інфекцій дихальних шляхів. ГРВІ, грип; етіологія, перебіг, профілактика.
125. Дитячі хвороби з групи інфекцій дихальних шляхів (дифтерія, кашлюк, епідемічний паротит, вітряна віспа, кір, краснуха, скарлатина, менінгококова інфекція); етіологія, перебіг, профілактика.
126. Загальна характеристика кишкових інфекцій. Дизентерія, сальмонельоз, гепатит А; етіологія, перебіг, профілактика.
127. Загальна характеристика кров'яних інфекцій. СНІД, висипний тиф, гепатит В; етіологія, перебіг, профілактика.
128. Загальна характеристика інфекцій зовнішніх покривів. Сибірка, правець, сказ; епідеміологія та етіологія, перебіг, профілактика.
129. Особливості режиму та педагогічно-виховної роботи при догляді за хворою дитиною.
130. Що називається «реанімацією»?
131. Назвіть стадії термінального стану.
132. Перерахуйте ознаки біологічної смерті.
133. Перерахуйте заходи первинної реанімації при травмах.
134. Які способи штучної вентиляції легень ви знаєте?
135. Як проводять непрямий масаж серця?
136. Розкажіть, як проводиться непрямий масаж серця і штучна вентиляція легень способом «рот до рота» однією особою та у випадку, коли допомогу надають двоє.
137. Що називається кровотокою? Які кровотечі ви знаєте ?
138. Назвіть ознаки зовнішньої та внутрішньої кровотеч.
139. Яка кількість крові та за рахунок чого компенсується організмом самостійно при кровотечі?
140. Назвіть загальну кількість крові по відношенню до маси тіла у дорослої людини та новонародженої дитини.
141. Розкажіть про способи тимчасової зупинки кровотечі.

142. В чому полягає долікарська медична допомога при кровотечі з носа, вуха, шлунка, кишок?
143. Які ви знаєте типи пов'язок за призначенням?
144. Які ви знаєте закріплюючі пов'язки за способом фіксації?
145. Назвіть складові частини бинта.
146. Розкажіть про правила бинтування. Назвіть етапи бинтування.
147. Назвіть основні типи бинтових пов'язок.
148. Назвіть вимоги до накладання бинтових пов'язок.
149. Розкажіть про пов'язку, що надійно фіксує плечовий пояс і плече бо грудної клітки.
150. Накладіть пов'язку на умовно травмовану кисть.
151. Зафіксуйте ліки на носі.
152. Накладіть пов'язку на волосяну частину голови - чіпець.

Рекомендована література

Базова

1. Мойсак О.Д. Основи медичних знань і охорони здоров'я. Навчальний посібник. 7-е видання, виправлене та доповнене. – К., Арістей, 2008.
2. Мойсак О.Д., Тимчик О.В. Основи охорони здоров'я: навчальний посібник для проведення практичних робіт студентів вищих навчальних закладів. – К.: КУ імені Бориса Грінченка, 2016. – 64 с.
3. Мойсак О.Д., Тимчик О.В. Основи медичних знань: навчальний посібник для проведення практичних робіт студентів вищих навчальних закладів. – К.: КУ імені Бориса Грінченка, 2017. – 64 с.
- 4.

Допоміжна

1. Конституція України. – К., Відкрите акціонерне товариство "Патент", 1996.
2. Конвенція ООН про права дитини. – К., Прінт Ікс Прес, 1999.
3. Детские болезни / Под редакцией проф. Гудзенко П.Н. - К.: Вища школа, 1984.
4. Чеботарьова В.Д., Майданник В.Г. Пропедевтична педіатрія. – К., 1999.
5. Посібник з діагностики терапії та профілактики інфекційних хвороб в умовах поліклініки / За редакцією проф. Андрейчина М.А. - К.: Здоров'я, 1992.
6. Практична педіатрія / За редакцією проф. Сміяна І.С. - К.: Здоров'я, 1993.
7. Практичні роботи з курсу "Основи медичних знань"/Укл. Мойсак О.Д. -К., 1992.
8. Снигур М.И., Корешкова З.Т. Питание детей - К.: Радянська школа, 1988.
9. Товстуха Є.С. Українська народна медицина - К.: Рось, 1994.
10. Тур А.Ф. Пропедевтика детских болезней. Государственное издательство медицинской литературы МЕДГИЗ, Ленинградское отделение, 1958.
11. Усов И.Н. Здоровый ребенок. - Минск: Беларусь, 1994.
12. Усов И.Н., Чичко М.В., Астахова Л.Н. Практические навыки педиатра. -Минск: Высш.шк., 1983.
13. Антипчук Ю.П., Вожик И.Б., Лебедева Н.С, Лунина Н.В. Анатомія і фізіологія дитини (з основами шкільної гігієни). - К.: Вища шк., 1984.
14. Буянов М.И. Беседы о детской психиатрии.-М.: Просвещение, 1986.
15. Вилькович В.А. Дезинфекционное дело.-М.: Медицина, 1987.
16. Генис Д.Е. Медицинская паразитология.-М.: Медицина, 1985.
17. Гигиена детей и подростков / Под редакцией Кардашенко В.Н. - М.: Медицина, 1988.
18. Епідеміологія / За редакцією проф. Синяка К.М. - К.: Здоров'я, 1993.
19. Кузмичева А.Т., Шарлай И.В. Детские инфекционные болезни. - М.: Медицина, 1984.
20. Ляшенко Г.І. Фізіологічні особливості дітей дошкільного віку. - К.: Радянська школа, 1982.
21. Пяткин К.Д., Кривошеин Ю.С. Микробиология.-М.: Медицина, 1981.
22. Майданник В.Г., Бурлай В.Г., Бережной В.В. Ваш ребенок. - К., 2002.
23. Найт Р. Паразитарные болезни. – М.: Медицина, 1985
24. Брехман В.И. Введение в валеологию – науку о здоровье. – Л.: Наука, 1987.
25. Селье Г. Стресс без дистресса. – М.: Прогресс, 1982.
26. Профилактика наследственных болезней. – Изд-во АМН СССР, 1987.

Робоча програма навчального курсу

«ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»

Укладач: *Олеся Володимирівна Тимчик*, кандидат біологічних наук, доцент кафедри фізичної реабілітації та біокінезіології Факультету здоров'я, фізичного виховання і спорту Київського університету імені Бориса Грінченка.